

Charles Jordan

Autor: A. J. Tůma

Část 1. Sionismus

„Znamená to“, prohlásil David Ben Gurion, „že je nutné poskytovat Izraeli pomoc nezávisle na tom, přeje-li si to nebo nepřeje-li si to vláda té země, ve které Židé žijí a jíž jsou podřízeni. Když říkáme jednotný židovský národ, musíme ignorovat ten fakt, že židovský národ je rozptýlen po celém světě, a že Židé jsou občany těch států, v nichž pobývají. (Jurij Ivanov: Sionismus, Praha, 1970)

V lednu před 55 lety vystřídal Antonína Novotného v čele KSČ Alexander Dubček. Je to symbolický moment, k němuž můžeme vztáhnout počátek československého tzv. obrodného procesu. Během něho došlo k pokusu o společenskou změnu, jednou stranou interpretovanou jako pokus o nastolení pověstného „socialismu s lidskou tváří“, druhou stranou jako snaha o vyvázání Československa ze socialistického tábora, likvidaci zřízení a postupný přechod ke kapitalismu. Tato malá revoluce byla i díky **Západem respektovanému geopolitickému rozdělení světa odsouzena k nezdaru**. V odpověď na reformní snahy došlo k radikalizaci komunistických konzervativců uvnitř strany a definitivně bylo pak koketování s „třetími cestami“ ukončeno demonstrativním vpádem sovětské a dalších „spřátelených“ armád. Politicky pak bylo tzv. pražské jaro utlumeno prakticky okamžitě, na kulturní frontě postupně doznívalo až zhruba do roku 1970. Připomeňme si v rámci půlkulatého výročí událostí, které významně spoluformovaly pohled na svět několika generací Čechoslováků, jeden z nepříliš frekventovaných fenoménů: Židovský vliv na progres šedesátých let vrcholící pražským jarem, jak byl promítán do konsolidačního narativu let sedmdesátých.

Začátkem normalizace byla při pokusu o nalezení kořenů „kontrarevolučních událostí“ opakovaně nastolena teorie, že jednou z příčin krize (ne-li příčinou hlavní) bylo sionistické spiknutí. Toto tvrzení se objevilo jednak v politologických publikacích sovětské i domácí propagandy, jednak v motivech některých uměleckých děl.

Jurij Ivanov: Sionismus

V roce 1970 vyšla v nakladatelství Svoboda publikace **Sionismus** sovětsko-polského autorského týmu, jehož hlavní postavou byl Jurij Ivanov. Ten ve stěžejní části knihy představuje sionismus v historických kontextech od časů babylonských až po vznik a politiku státu Izrael. Tadeusz Walichowski pak sestavil obsáhlou závěrečnou kapitolu „Sionistické organizace a jejich činitelé“, v níž představuje desítky organizací a sionistických předáků.

Ivanov se mj. podrobně zabývá sionistickou reakcí na bolševický převrat v Rusku. V rámci interpretace sionismu jako protisocialistického a imperialistického si přitom všímá pouze konzervativní a probritské složky dobového židovského aktivismu, bojkotujícího sovětský systém, především podporou emigrace ruských Židů. **V kontextu s obecně známým vlivem nespočtu jejich souvěrců, podílejících se naopak na nastolení komunistické vlády v Moskvě, vyvstává zajímavý obrázek geneze sovětské éry, v němž Rusové hrají úlohu takřka jen okrajovou** (srovnej např.: A. Solženicyn – **Dvě stě let pospolu**, 2. díl).

Jurij Ivanov v Sionismu nepřekvapivě tahá kartu srovnání izraelské a nacionálně-socialistické politiky:

V posledních sto letech pouze němečtí nacisté a sionisté obšťastnili civilizaci rozpracováním myšlenky „o nesporné převaze“ „národního génia“. Jestliže se však první pokoušeli tuto myšlenku vnutit lidstvu pomocí hrubého násilí, pak druhí, vyzbrojeni teorií „malých skutků“, usilují o totéž krok za krokem a... s větším „koeficientem efektivity“.

Jednou ze stěžejních taktických dovedností sionistů je podle Ivanova schopnost rozdmýchávat mezi Židy pocity nenaplněných ambic, za nimiž stojí antisemitismus:

Nelze popírat, že tato metoda může mít vliv, neboť kalkuluje se ctižádostivostí, tím spíše, že se její dopad mnohonásobně posiluje druhým, vstřícným manévrem, vycházejícím přímo z rasismu. Jeho podstatou je dovedná, nezřídka cizíma rukama uskutečňovaná propaganda myšlenky o „neobyčejných“, „vynikajících“, téměř geniálních schopnostech všech Židů ve srovnání s ostatními národy světa.

V tomto případě se sionisté neomezují už jen na „čistou“ propagandu a „historické

exkurze“, v nichž si dovolují přepych připomínat jak Ježíše Krista, tak nenáviděného Karla Marxe. Díky ohromným prostředkům se snaží podplácením vytvářet jinak ničím nepodloženou autoritu kolem těch osobností, které se jim z hlediska této myšlenky jeví jako nejprůhodnější.

Autor v rámci rozboru mediální propagandy podrobně mapuje židovské pozadí vlivného deníku *New York Times* a dodává:

A nejen z americké skutečnosti by bylo možno uvést stovky nevyvratitelných důkazů o chytře promyšlené, krok za krokem cílevědomě uskutečňované činnosti sionistů a prosionistů v televizi a rozhlase, v divadelnictví a kinematografii, v literatuře a literární kritice, jakož i v mnoha dalších oblastech, působících na světový názor člověka.

Pro nás je ovšem na celé publikaci zřejmě nejzajímavější „Doslov“ jistého Jevgenije Jevsejeva.

Není od věci se domnívat, že právě kvůli tomuto „Doslovu“, který je v podstatě samostatnou kapitolou (35 stran), byla kniha v Praze (a brzy poté slovensky v Bratislavě) vydána. Zabývá se totiž podrobně údajným sionistickým spiknutím, které stálo za událostmi pražského jara a za vývojem, který k němu směřoval. O autorovi se mi nepodařilo nic zásadního zjistit, mohlo jít o krycí jméno některého domácího exponenta, každopádně jde o práci člověka s podrobnou znalostí situace a vztahů v československé politice a kultuře konce šedesátých let; nepochybně měl dotýčný podrobné podklady – a možná i zadání – od tajných služeb a bezpečnostních složek.

Jevsejev jmenuje řadu bývalých československých občanů s izraelským diplomatickým pasem, kteří kryti působením na izraelském velvyslanectví v Praze údajně dlouhodobě organizovali v Československu podvratnou činnost, připravovali emigraci Židů i nežidovských specialistů, o něž byl na Západě zájem, podněcovali různé nepokoje a provokace a cíleně proti sobě štváli Čechy a Slováky s cílem destabilizovat poměry v republice.

Soustředili se na psychologickou diverzi, morální rozvracení československé mládeže, propagaci západního způsobu života atd.

I to mělo být podle normalizační interpretace důvodem, proč Československo v červnu 1967 ukončilo diplomatické styky s Izraelem.

Autor rovněž popisuje svoji verzi případu vraždy Charlese Jordana, která v létě 1967 vzrušila Prahu i celý svět. Jordan, který byl v ubytován s manželkou v hotelu Esplanade, zmizel

vpodvečer 20. srpna, skoro přesně rok před sovětskou invazí do ČSSR, ze svého pokoje, údajně aby někde sehnal čerstvé americké noviny. Už se nevrátil a jeho mrtvé tělo bylo později nalezeno ve Vltavě. Okamžitě se vyrojily spekulace, jestli má jeho smrt na svědomí KGB, StB, CIA, Arabové nebo snad „někdo jiný“.

Charles Jordan byl americký diplomat narozený v Německu v židovské rodině. Část dětství strávil v Československu a později tudy utíkal před Hitlerem. Tento aktivní činitel řady židovských organizací tedy Prahu dobře znal a stala se mu nakonec osudnou. Po pětáctýřicátém roce se angažoval ve vysoké politické hře, jako muž s mnoha kontakty **organizoval imigraci Židů** do Izraele, hodlal rovněž nalézt „nový domov“ Palestincům, a ulehčit tak izraelským zájmům. Svým vlivem, kontakty a informovaností byl nepohodlný hned tomu, hned onomu hráči globálního politického zápasu. I během svého pobytu v Praze byl pod drobnohledem. Několik pokojů v Esplanade bylo obsazeno tajnými službami, byli tu Američané, Syřané, Egypťané, Sověti, ale i šéf rozvědky SAR, jehož služba byla maskována kanceláří aerolinek Emirátů, která měla v hotelu oficiální kancelář. Podle pitvy se Charles Jordan utopil, údajně se ale našly stopy chloroformu a důkazy, že s mrtvým tělem někdo manipuloval. Pražská kriminálka byla od případu bryskně odstavena a nad dodnes **nejasným případem** spustily neproniknutelnou mlhu tajné služby.

Podle Jevsejeva:

Sionistický tisk v 67 kapitalistických zemích s udivující synchronizací začal do celého světa vytrubovat o „likvidaci Žida“ a o tzv. zločinech československé tajné policie. (...) Zanedlouho po této události zahynuli za podivných okolností dva lékaři, členové mezinárodního konzilia, jež přijelo ze Švýcarska na pozvání ČSSR, aby se podílelo na vyšetřování příčin Jordanovy smrti. Lékaři se rozloučili se životem daleko za hranicemi Československa za okolností, které připomínaly smrt Lee Oswalda, Jacka Rubyho a ostatních nepříjemných svědků imperialistické tajné služby.

Jen jako perličku dodejme, že Jack Ruby se vlastně jmenoval Jacob Rubinstein... Případ Jordan svébytně interpretuje také Alexej Pludek ve svém proslulém románu **Vabank** (o něm podrobně ve 3. pokračování tohoto článku).

Jevsejevův *Sionismus* pokračuje úvahou, která může někomu znít nadčasově:

Lze jen souhlasit s L. Hanákem, který poukazuje na neobyčejnou složitost, a dokonce nebezpečnost pokusů odhalovat sionismus. U nás, píše Hanák, „je dovoleno zabývat se některými tématy, avšak jiná témata jsou jakoby tabu, jakoby hříšná. Normálně by prošlo, kdybych se zabýval nacionalismem německým, francouzským, českým nebo slovenským, ale okamžitě se zbystrí pozornost, když se začne hovořit o nacionalismu židovském, o sionismu.“

Jevsejev k tomu zmiňuje článek jiného Hanáka, Jiřího, který byl uveřejněn v časopisu *Reportér* v březnu 1969 pod názvem „Od Karpelese k Osvětím“.

Jiří Hanák pohrozil každému, kdo se pokusí o kritickou analýzu sionismu, že se s ním bude zacházet jako s antisemitou. A ty, kdo se snaží kritizovat osoby, které organizovaly rozvrácení masových sdělovacích prostředků a předávaly je do služeb kontrarevolučních sil, srovnává s autory Protokolů ze shromáždění sionských mudrců. (...) Po takovém výstřelu z děl nejvyššího kalibru se málokdo odváží, aby se zabýval hlubokým studiem a analýzou uvedené otázky.

Jevsejev zmiňuje i organizaci Simona Wiesenthala:

Je známo, že již dlouhou dobu působí ve Vídni tzv. Evropské dokumentační středisko. Pod touto nic neříkající vývěskou pracuje v rakouském hlavním městě rozsáhlá špionážní agentura, ustavená mezinárodními sionistickými organizacemi a CIA, která v době, kdy vrcholily československé události, vytvořila „pobočnou“ organizaci pod názvem „Výbor pro československé uprchlíky“. Šéf dokumentačního střediska, v sionistických kruzích proslulý specialista na „speciální operace“, Simon Wiesenthal, se osobně podílel na pražském jaru pravicových sil v roce 1968. Na adresy Židů žijících v Československu poslal stovky dopisů s výzvou ke všem Židům v ČSSR, aby aktivně podpořili „liberalizaci a demokratizaci“, neboť to zejména povede především ke sblížení s NSR a Izraelem.

Na přelomu let 1968/69 se podle Jevsejeva konala v Londýně tajná setkání špiček československé emigrace, cílící na organizační a ideové sjednocení všech proudů v emigrantských kruzích. Zde se exponovaly zejména osobnosti spjaté se sionistickými organizacemi z celého světa, jako J. Brodský, O. Šik nebo E. Goldstücker. Autor vychází z informací libanonského listu *Ad-dunja* a dodává:

List oprávněně tvrdí, že mnozí Židé žijící v Československu udržují pevné kontakty se sionismem a s „hnutím za vytvoření velkého Izraele“. Část z nich zaujímala v té době (po lednu 1968) odpovědné funkce v politické sféře, v oblasti vědy a kultury, a je stoupencem snah zlikvidovat socialistické zřízení v Československu a obnovit tam kapitalistický režim, jenž by odpovídal jak zájmům izraelských vládnoucích kruhů, tak i jejich vlastním zájmům.

V hledání příčin „kontrarevoluce“ autor pokračuje:

Sionisté v ČSSR zpravidla verbovali své stoupence a agenty v té části obyvatelstva, jejíž sociální, politické a služební postavení dává možnost působit na široký okruh lidí. Oblast masových sdělovacích prostředků, jakož i ideologie se staly jednou z hlavních sfér jejich činnosti. Podařilo se jim tak vybudovat vlivné pozice v televizi, rozhlasu a tisku. S jejich pomocí a díky prostředkům získaným od funkcionářů židovských obcí a rovněž ze zahraničí byly ustaveny takové kontrarevoluční organizace, jako byl Klub 231 a Klub angažovaných nestraníků. Ve svazu československých spisovatelů se vytvořilo aktivní kontrarevoluční jádro vedené jedním z organizátorů a vůdců podzemí – Eduardem Goldstückerem. Do čela takových novin a časopisů, jako byly **Literární noviny** (v období únor-srpen 1968 vycházely jako **Literární listy**, od listopadu 1968 až do ukončení činnosti v květnu 1969 jako **Listy** – pozn. DP), *Student*, *Reportér*, *Práce* a *Signál*, se dostali lidé známí svými sionistickými názory a náladami, aktivní funkcionáři podzemí.

Trnem v oku je Jevsejevovi zejména **Eduard Goldstücker**, vlivný pražský Žid, jehož podrobný životopis synka z buržoazní rodiny a později velvyslance v Izraeli neváhá v Doslovu dopodrobna rozvést. Považuje ho za mozek dlouhodobé „diverzní psychologické operace“, jejímž cílem bylo mezi československou mládež zanášet dekadenci a nihilismus, mimo jiné s využitím apoteizace díla Franze Kafky.

O něm Jevsejev píše:

Jeho myšlenky svérázně podané vyvolávají hlavně u mladého čtenáře tíživý pocit, plodí vědomí bezmocnosti a vlastní nicotnosti v ohromném světě hrůzy a hanebnosti. A právě tohoto spisovatele, jenž zemřel téměř před půl stoletím (1883-1924), začínají postupně vyzvedávat na piedestal géniů. Ve všech zemích socialistického tábora včetně SSSR určití literární činitelé začínají propagovat a vydávat práce Franze Kafky.

Jak známo, tzv. **Kafkovská** nebo také Liblická konference, uspořádaná v květnu roku 1963, bývá považována za průlomový okamžik, který odstartoval postupné uvolňování poměrů zejména v kulturní sféře, které vyvrcholilo právě pražským jarem.

Jevsejev:

Celá akce zaměřená na zpracování veřejného mínění, aby přijalo Kafku jako „geniálního, ale současníky nepochopeného“ spisovatele, vyvrcholila v roce 1962. A v roce 1963 se koná hlučná, široce a uměle propagovaná konference o díle Franze Kafky, jež byla od samého počátku až do konce pečlivě promyšlenou politickou operací podvratného charakteru.

Jevsejev obviňuje Goldstückera a jeho souputníky z podvratné činnosti různého typu.

Od roku 1963 Goldstücker uplatňuje již zcela zjevně kurs na rozšiřování liberálních idejí v Československu a získává v tomto směru kolem sebe dovedně vytvářenou reputaci „otce československého liberalismu“. Svou podvratnou činností v ideologické oblasti tak doplňuje jiného sionistu – „otce ekonomické reformy“ v ČSSR Otu Šika. Cílem je „změkčit“ socialismus a připravit půdu k restauraci kapitalismu. (...) Goldstücker se po lednu stal členem nejrůznějších rad, výborů, společností a komisí, vrcholem bylo jeho zvolení do čela Svazu československých spisovatelů, ačkoli nenapsal jediné umělecké dílo a dokonce ani nebyl členem této organizace!

Jevsejev dále popisuje údajnou provokaci, která měla Goldstückerovi pomoci k popularitě a významu, když uveřejnil anonymní dopis antisemitského pogromistického charakteru:

V dopise se mu jakoby vyhrožovalo fyzickou likvidací jako Židovi za to, že se zúčastňuje „demokratizačního“ procesu. E. Goldstücker, využívaje opět svých styků, uveřejnil plný text tohoto špinavého antisemitského dopisu se svým komentářem, naplněným „ušlechtilým“ rozhořčením v Rudém právu pod titulkem „Občané, pozor!“ (...) Na stránkách Rudého práva se objevilo velké množství dopisů, mj. i nemálo anonymních, na podporu „pronásledovaného“ E. Goldstückera. 10. července byly zde zveřejněny telegramy některých organizací a rovněž rezoluce ze stranických schůzí ve Vojenské akademii A. Zápotockého v Brně a na Ministerstvu vnitra ČSSR. Charakteristické je to, že v období, kdy prudce narůstalo nebezpečí pro socialismus v Československu, kdy v zemi byla situace již velmi napjatá, některé pracovníky ministerstva vnitra vzrušovala nejvíce ze všeho otázka bezpečnosti Goldstückera, jehož ve své zvláštní rezoluci, schválené na stranické schůzi, ujišťovali, že s jeho hlavy „nespadne ani jeden vlásek“. Takovým způsobem dosáhl Goldstücker nejenom ještě větší popularity mezi nepočtým židovským obyvatelstvem ČSSR, ale získal tím i upřímné sympatie jako „ubohý bojovník za svobodu a demokracii, pronásledovaný antisemity“.

(Nejen) v tomto bodě Jevsejev v Doslovu rozvíjí Ivanovovy obecné závěry o sionismu a implementuje je na české realie. Ivanov uvádí:

Ohnisko militantního antisemitismu v období od počátku 30. do poloviny 40. let – fašismus – bylo rozdrčeno. Proto sionističtí předáci, soudě podle jejich vlastních slov, potřebovali nová, byť dokonce uměle vyvolaná, ohniska antisemitismu. „Nestydím se přiznat“, napsal D. Ben Gurion, „že kdybych měl tolik moci, kolik mám přání, shromáždil bych schopné, vzdělané, pořádné a naší věci oddané

mladé lidi, zapálené přáním přeměnit Židy, a poslal bych je do zemí, kde Židé uvázli v bahnu hříšné domýšlivosti. „Těmto mladým lidem“, pokračoval vůdce sionismu, „bych rozkázal, aby se vydávali za Nežidy, a pronásledovali Židy těmi nejhrubšími metodami antisemitismu, pod takovými hesly jako například ‚Špinaví Židé‘, ‚Židé, táhněte do Palestiny!‘“ (...)

V této souvislosti nelze nezpomenout klasiků sionismu, pokládajících antisemitismus za blaho. Jaká to posloupanost! Zrovna taková jako v otázce, že každý jev, jenž se staví do cesty k uskutečnění sionistických cílů, je nutno označit za antisemitismus.

Emancipace Židů v uvolněné atmosféře československých šedesátých let nabírala na obrátkách:

Sionističtí činitelé, ve snaze upevnit dosažené úspěchy, začali oficiálně zvat do ČSSR představitele mezinárodních sionistických i nesionistických židovských organizací a byli připraveni, odmítne-li vláda povolit vjezd nežádoucím delegacím, rozpoutat kampaň o antisemitismu v zemi a o potlačování práv Židů.

(...)

Rada židovských náboženských obcí v Československu předložila v květnu 1968 požadavek, aby „vláda v rámci rehabilitace veřejně odsoudila projevy antisemitismu“, aby se na rasové pronásledování (!) hledělo jako na politický zločin, aby se do budoucna nezabráňovalo Radě židovských náboženských obcí udržovat kontakty s bratrskými organizacemi v zahraničí, aby bylo možno oslavit tisíce výročí příchodu Židů na území nynějšího Československa a 700. výročí staré synagogy.

Do základního programového dokumentu polednové KSČ (Akční program KSČ z dubna 1968) prosadili židovští funkcionáři větu, která začíná slovy: „Strana zdůrazňuje, že bude bojovat proti všem projevům antisemitismu, rasismu...“

Jedním z mála, kteří se ozvali v opozici k těmto trendům, byl Laco Novomeský, který na sjezdu slovenských spisovatelů v květnu 1968 řekl, že televize je tribunou a hlásnou troubou sionismu: „Nedávno jsem si se zájmem vyslechl televizní besedu se soudruhem Arnoštem Lustigem. Bylo to zapálené vystoupení, ale natolik proizraelské a prosionistické, že jsem záviděl české části našeho svazu spisovatelů; vždyť má nejenom Arnošta Lustiga, ale celou plejádu způsobilých expertů na izraelskou otázku... naše česko-slovenská problematika nemá tolik zapálených tribunů, ačkoli bychom je potřebovali.“

*Předseda ÚV Národní fronty František Kriegel a první tajemník ÚV KSC Alexander Dubček, duben 1968 (doplňující informace k tématu lze najít v eseji Claudia Muttiho **Kafkovské orgie a „jaro“ sionistů**)*

Jevsejev dále zmiňuje činnost tzv. Krieglova klubu, „pravicově-oportunistické“ skupiny vedené **Františkem Krieglem**, která pořádala tajné schůzky v bytech svých členů, jichž se pravidelně účastnil tajemník izraelského velvyslanectví Zucker. Činnost podobných spolků byla prý orgánům rozvědky a Státní bezpečnosti známa, ale i v těchto složkách působily kontrarevoluční síly, a informace o podvratné činnosti sionismu v Československu se „buď nedostaly k rukám vedení bezpečnostních složek, nebo byly spřátelenými exponenty v jejich řadách rovnou ničeny“:

Navíc každý, kdo měl přehled o činnosti sionismu v Československu, byl na základě různých záminek zbaven funkce, nebo byl uvolněn z práce těchto orgánů. Bývalý ministr vnitra udržoval přímé kontakty se sionistickými emisary a se sionistickými představiteli organizací působících v Československu. Orgánům Státní bezpečnosti byl zejména znám obsah besed předsedy zahraničního výboru

Národního shromáždění Jiřího Pelikána s členem Kongresu USA J. Kalverem.

Jevsejev pak vypočítává konkrétní subjekty:

Na přípravě kontrarevoluce v ČSSR se podílely všechny organizace tvořící mechanismus sionistické mašinérie. Aby bylo možno učinit si představu o rozsahu a rozmanitosti působení sionistů vůči Československu, je zapotřebí zmínit se především o těchto organizacích: 1. Světový židovský kongres; 2. Světová sionistická organizace; 3. Organizace sionistické mládeže; 4. Kongres evropských sionistů; 5. Rada pro koordinaci činnosti židovských organizací; 6. Světová rada židovských žen; 7. Světová rada sefardů; 8. Světová sionistická organizace žen; 9. Světová organizace péče o děti, zdraví a hygieny mezi Židy; 10. Světová rada sociální péče o Židy; 11. Světová rada pracujících Židů; 12. Světový svaz židovských studentů; 13. Židovská agentura pro Izrael; 14. Světová organizace ortodoxních judaistů; 15. Světová asociace židovských řemeslníků; 16. Světová organizace mládeže hovořící starožidovským jazykem; 17. Mezinárodní konzultativní rada pro křesťansko-judaistickou spolupráci; 18. Dokumentační středisko; 19. Světový kongres židovských novinářů.

Prostřednictvím těchto organizací a po jejich linii se uskutečňovaly kontakty, předávaly se instrukce a směrnice, v obou směrech se uskutečňovaly informace, zásobovaly se zahraničními a československými penězi jak židovské obce, tak kontrarevoluční podzemí a jednotlivci. (...) Ideologická oblast dostala za úkol vytvořit odrazové nástupiště. Krok za krokem se postupně zmocňovali masových sdělovacích prostředků, pozic mezi mládeží a inteligencí.

Jevsejev pokračuje obecnou úvahou:

Liberalistické názory a nálady tvořily živnou půdu pro sionisty. Liberalismus se ukázal jako vhodná forma pro spojení zájmů sionismu a reakce, pro základnu kontrarevoluce.

A uzavírá svou stať:

Vstup spojeneckých vojsk do ČSSR skoncoval s aktivní rozsáhlou činností sionismu v masách, avšak sionismu se podařilo zachránit základní aktiv funkcionářů, umožnit mnohým aktivním kontrarevolucionářům uprchnout do zahraničí nebo se skrýt do hluboké ilegality. Byl zorganizován útek Ivana Svitáka, Jiřího Pelikána, ukryl se Eduard Goldstücker, jehož hlas umklí ihned poté, kdy do Československa

vstoupily armády spojenců. Avšak ilegální činnost sionistů v zemi nepřestala. Urychleně byly přeskupeny síly a změnily se formy podvratného působení, jež se přizpůsobily existujícím podmínkám a novým politickým faktorům.

(pokračování)